

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Ester Zahálková

Název práce: Spolupráce sociálních pracovníků s romskou rodinou

Oponent práce: Mgr. et Mgr. Radek Vorlíček, Ph.D.

Kolegyně Ester Zahálková se ve své bakalářské práci zabývá spoluprací sociálních pracovníků s romskou rodinou. Z pohledu sociální pedagogiky i sociální práce se jedná o aktuální téma.

Cílem výzkumného šetření Ester Zahálkové bylo „zjistit, jak probíhá proces spolupráce mezi sociálními pracovníky a romskou rodinou u vybraného vzorku respondentů a jak sociální pracovníci tuto spolupráci hodnotí.“ Autorka si stanovuje dvě hlavní výzkumné otázky a tři dílčí výzkumné otázky: „1HVO: Jak probíhá proces spolupráce mezi sociálními pracovníky a romskou rodinou? 1DO: Jaká jsou specifika při práci s touto cílovou skupinou? 2DO: Jak lze navázat funkční spolupráci s cílovou skupinou? 2HVO : Jak sociální pracovníci hodnotí tuto spolupráci? 1DO: Jak hodnotí na základě svých zkušeností tuto spolupráci?“

Autorka také pracuje s dvěma „domněnkami“, které představuje v úvodu a na které v závěru reaguje: Dá se navázat spolupráce s romskou rodinou? A pokud ano, tak jakým způsobem? Dá se navázat spolupráce s romskou rodinou v otázce vzdělávání? A pokud ano, tak jakým způsobem?

Práce je rozdělena na čtyři hlavní kapitoly a několik podkapitol. První kapitola se zabývá sociální prací, druhá představuje romskou minoritu, třetí sociální práci s rodinou a čtvrtá se zabývá výzkumným šetřením. Výzkumné šetření bylo kvalitativního typu a opírá se o polostrukturovaný rozhovor s pěti sociálními pracovníky.

Třetí a čtvrtá kapitola je z mého pohledu poměrně kvalitní a u čtvrté kapitoly autorka prokazuje schopnost analýzy nashromážděného materiálu.

Hlavní výtka mám hlavně k prvním dvěma kapitolám. Domnívám se, že první kapitola nepřináší v podstatě nic nového. Spíše zde objasňuje pojmy sociální práce a představuje osobnost sociálního pracovníka a vzájemný vztah sociálního pracovníka s klientem. Jedná se o informace, které jsou v literatuře dobře zmapované a popsány. Z mého pohledu je škoda, že tyto informace již od samého počátku nebyly více vztaženy k samotnému tématu bakalářské práce. Tato kapitola je tak trochu ukázkou, že teoretická část práce je příliš uměle oddělena od empirické části. Informace z těchto částí by však měly spolu úzce korespondovat a měly by dohromady vytvářet jeden důkladně a logicky propojený celek.

V druhé kapitole lze rozporovat kritéria dle Davidové (1995), která jsou minimálně velice sporná a diskutabilní a která slouží k určení znaků romské komunity. Za problematičtější považuji především první hledisko: „První je hledisko antropologické, tedy hledisko biologických odlišností, jako je pigment, zbarvení očí a vlasů, žlutohnědé zbarvení kůže. Kromě těchto na první pohled zřejmých znaků sem patří také další morfologické znaky, jako je např. krevní skupina, tvar hlavy a další.“

V druhé kapitole bych byl opatrný s informacemi přebíranými od Petra Bakaláře (BAKALÁŘ, Petr. Psychologie Romů. 1. Praha: Votobia, 2004), jehož výsledky jsou v akademické komunitě podrobeny významné kritice. Domnívám se, že i jeho dělení Romů do několika skupin je velice sporné a pohybuje se na hraně rasismu. Bakalář dělí Romy do dvou skupin a několika podskupin: socializovaní Romové (romská elita a neproblémoví Romové) a nesocializovaní Romové (chronicky nezaměstnaní a romští kriminálníci).

V této souvislosti např. kolegyně nekriticky přebírá informace od Bakaláře a v její práci uvádí, že romští kriminálníci představují 15 % Romů. Bohužel zde není žádná kritická diskuze toho, jak Bakalář k tomu číslu dospěl. Žádný věrohodný výzkum s těmito údaji nepracuje. Nemluvě o tom, že práce Bakaláře už je relativně zastaralá a vzdělávací dráhy Romů se od té doby mírně pozměnily.

Autorka ve stejné kapitole uvádí, že „pro práci sociálního pracovníka je důležité znát specifika této minority“. Souhlasím s tím, že je důležité znát specifika své cílové skupiny. Nicméně domnívám se, že pokud by ovšem sociální pracovník vyházel z výše uvedených informací, tak se ve své práci s Romy nikam neposune a řadu svých klientů buď odradí, anebo minimálně takové informace prohloubí nedůvěru mezi nimi.

Práce se bohužel také opírá o poměrně málo zdrojů a nevyužívá žádný cizojazyčný zdroj. Z hlediska formální stránky práce se v práci objevují nedodělky a překlepy. Např. na str. 26 konec této věty: ...výzkumu .(Švaříček, 2007, s. 26), kde tečka má být až na konci za závorkou a je zde chybně uvedena i mezerka. Jedná se o malé detaily, ale i ty se v součtu podepisují na kvalitě předkládané práce. Správně nejsou používány např. ani procenta (viz strana 9 a rozdíl 15% a 15 %). Spousta vět také není oddělena mezerou (viz např. str. 45).

Otázky k diskusi

- 1) Jaký je Váš názor na dělení Romů do dvou skupin a několika podskupin dle Petra Bakaláře?
- 2) Co byste na základě Vašeho výzkumu doporučila sociálním pracovníkům, kteří pracují s romskou rodinou?

Práce splňuje kritéria kladená na bakalářské práce.

Navržené hodnocení:

Datum: 29. 4. 2021

Radek Vorlíček